

3 nhà khoa học VinFuture vào Top 100 nhân vật ảnh hưởng nhất giới AI toàn cầu năm 2026

19:27 30/08/2026

Hai Chủ nhân Giải thưởng Chính VinFuture 2024 là GS. Yann LeCun và GS. Fei-Fei Li - cùng GS. Daniela Rus, Thành viên Hội đồng Giải thưởng VinFuture, vừa được tạp chí TIME vinh danh trong TIME100 AI 2026 - danh sách 100 nhân vật có ảnh hưởng nhất thế giới trong lĩnh vực trí tuệ nhân tạo (AI).

Đây là năm thứ tư TIME công bố danh sách thường niên nhằm tôn vinh 100 cá nhân có ảnh hưởng sâu sắc nhất tới tương lai AI thế giới. Đáng chú ý, cả ba nhà khoa học VinFuture năm nay đều đang theo đuổi những hướng nghiên cứu đột phá nhằm giúp AI mở rộng khả năng trong việc hiểu và tương tác với thế giới vật lý - từ “mô hình thế giới”, “trí tuệ không gian” đến “trí tuệ hiện thân”.

GS. Yann LeCun (ngoài cùng bên phải) nhận Giải thưởng Chính VinFuture năm 2024 tại Hà Nội. Ảnh: VFP.

Yann LeCun: Tìm cách phá vỡ giới hạn của các mô hình ngôn ngữ lớn

Theo TIME, trong khi phần lớn ngành công nghệ tiếp tục mở rộng quy mô các mô hình ngôn ngữ lớn (LLM), GS. LeCun cho rằng hướng đi này sẽ không thể giúp AI tiến tới trí tuệ ở cấp độ con người.

Tại AMI Labs, công ty do GS. LeCun đồng thành lập sau khi rời Meta, đội ngũ của ông đang theo đuổi một cách tiếp cận khác, hướng tới việc giúp AI hình thành khả năng hiểu trực quan về các quy luật cơ bản của thế giới vật lý. Trọng tâm là các “mô hình thế giới” (world models), cho phép AI xây dựng một mô hình nội tại về cách thế giới vận hành và dự đoán hệ quả của những hành động khác nhau, từ đó hỗ trợ khả năng lựa chọn cách hành động phù hợp.

Theo TIME, cách tiếp cận này có tiềm năng giúp AI trở nên mạnh mẽ hơn trong các lĩnh vực như robot, xe tự hành và y học. Điều này lý giải lý do vào tháng 3/2026 vừa qua, AMI Labs đã lập kỷ lục khi huy động hơn 1 tỷ USD vốn đầu tư trong vòng gọi vốn hạt giống (seed round).

Fei-Fei Li: Khai mở lĩnh vực “trí tuệ không gian”

Với GS. Li, một trọng tâm nổi bật trong các nghiên cứu gần đây của bà là “trí tuệ không gian” (spatial intelligence), nhằm giúp AI tiến từ khả năng nhận diện hình ảnh tới khả năng hiểu cấu trúc ba chiều và thế giới vật lý. Hướng nghiên cứu này xuất phát từ nhận định rằng việc chỉ học từ văn bản và hình ảnh 2D không đủ để AI thực sự hiểu và tương tác với thế giới vật lý. Giống như đọc mọi cuốn sách về bóng rổ không đồng nghĩa với việc biết ném bóng, AI cần có khả năng hiểu không gian, vật thể và cách chúng vận hành trong thế giới 3D.

GS. Fei-Fei Li chia sẻ khi được trao Giải thưởng Chính VinFuture 2024.
Ảnh: VFP.

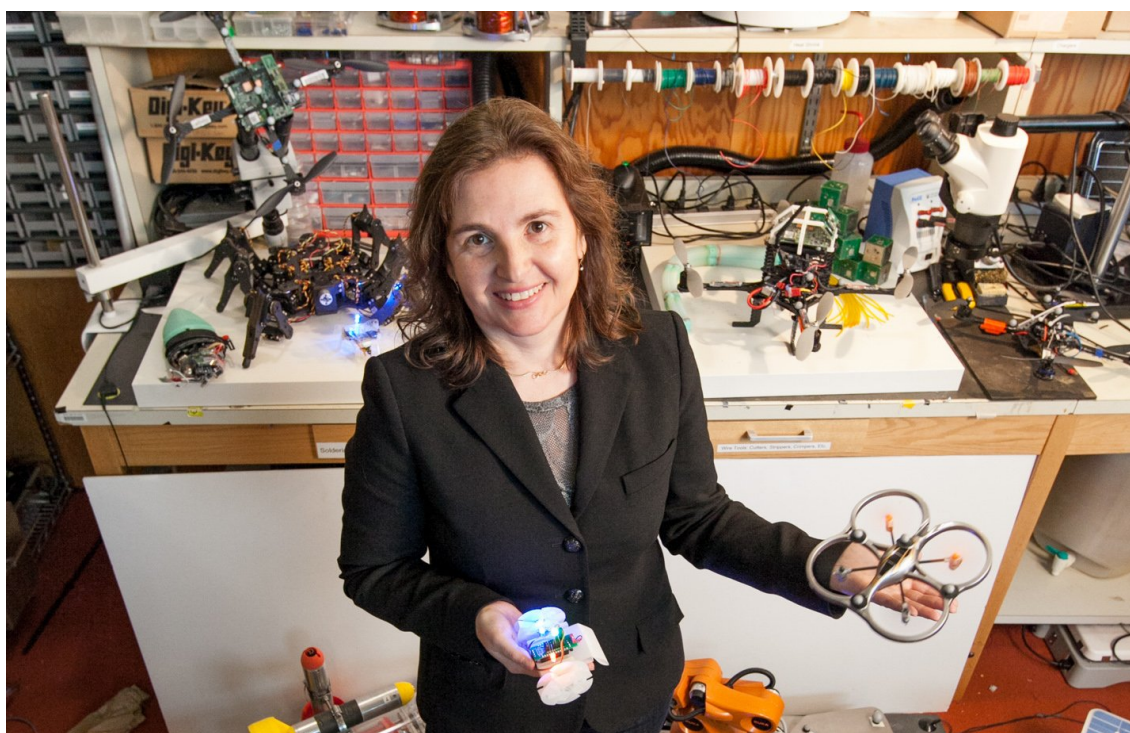
Đây là bài toán mà GS. Li và các cộng sự đang tìm cách giải quyết tại World Labs, công ty bà đồng sáng lập năm 2024. Sản phẩm đầu tiên, Marble, cho phép người dùng tạo ra và khám phá các thế giới 3D từ văn bản, hình ảnh hoặc video, đồng thời tái hiện chiều sâu và bố cục không gian. Một trong những ứng dụng quan trọng của công nghệ này là tạo môi trường mô phỏng để huấn luyện và đánh giá robot trước khi chúng hoạt động trong thế giới thực.

Daniela Rus: Đưa trí tuệ nhân tạo bước vào thế giới thực

Theo TIME, một trong những điểm nổi bật trong nghiên cứu của GS. Rus là phát triển các kiến trúc AI lấy cảm hứng từ tự nhiên, có khả năng hoạt động hiệu quả với quy mô nhỏ hơn đáng kể so với các mạng nơ-ron thường được huấn luyện cho cùng nhiệm vụ.

Năm 2020, Giáo sư Rus và các cộng sự tại Viện Công nghệ Massachusetts (MIT) đã phát triển một mạng nơ-ron siêu nhỏ lấy cảm hứng từ hệ thần kinh của loài giun nhưng vẫn có khả năng điều khiển ô tô đi đúng làn đường. Hướng nghiên cứu này sau đó trở thành một trong những nền tảng cho Liquid AI, công ty do GS. Rus và các cộng sự thành lập 3 năm sau đó nhằm phát triển các hệ thống AI có năng lực cao nhưng hiệu quả hơn về tính toán và tài nguyên.

TIME nhấn mạnh hành trình hơn ba thập kỷ của GS. Rus trong lĩnh vực robot, với mục tiêu phát triển “trí tuệ hiện thân” (embodied intelligence), tức đưa AI vào robot và các thiết bị vật lý để chúng có thể cảm nhận môi trường, đưa ra quyết định và thực hiện hành động trong thế giới thực. Các nghiên cứu của bà đang được ứng dụng trong ô tô, logistics và tự động hóa.

GS. Rus hiện là Giám đốc Phòng thí nghiệm Khoa học Máy tính và Trí tuệ Nhân tạo (CSAIL) tại MIT. Bà trở thành Thành viên Hội đồng Giải thưởng VinFuture kể từ năm 2025. Ảnh: CSAIL.

Từ nền tảng của AI hiện đại đến mở rộng biên giới công nghệ tương lai

Năm 2024, VinFuture trao Giải thưởng Chính trị giá 3 triệu USD cho GS. Yann LeCun, GS. Fei-Fei Li, GS. Yoshua Bengio, GS. Geoffrey Hinton và ông Jen-Hsun Huang vì những đóng góp đột phá thúc đẩy sự tiến bộ của học sâu. Giải thưởng ghi nhận một cách toàn diện những đóng góp nền tảng đã tạo nên cuộc cách mạng AI hiện đại: từ mạng nơ-ron và thuật toán học sâu, dữ liệu quy mô lớn đến nền tảng điện toán tăng tốc.

Hai năm sau, việc TIME100 AI 2026 tiếp tục vinh danh GS. LeCun và GS. Li mang ý nghĩa đặc biệt về sự tiếp nối: từ những đóng góp nền tảng thúc đẩy cuộc cách mạng học sâu đến những nỗ lực mở rộng các biên giới hiện tại của AI, hướng tới những hệ thống có khả năng hiểu và tương tác tốt hơn với không gian và thế giới vật lý. Dấu ấn này càng đậm nét hơn khi có sự hiện diện của GS. Daniela Rus – một thành viên Hội đồng Giải thưởng VinFuture và cũng là người đang dẫn dắt các nghiên cứu tiên phong về AI lẫn robot học.

Việc cả ba nhà khoa học này cùng góp mặt trong TIME100 AI 2026 tiếp tục khẳng định tầm vóc quốc tế của mạng lưới khoa học VinFuture. Vượt ra ngoài khuôn khổ một giải thưởng, VinFuture đang kết nối một cộng đồng khoa học tinh hoa của nhân loại, nơi những thành tựu có sức ảnh hưởng được tôn vinh, các ý tưởng tiên phong được chia sẻ, và những đột phá có tiềm năng định hình tương lai được nhận diện và thúc đẩy.

Sau gần 6 năm, Giải thưởng VinFuture đã khẳng định được vị thế và uy tín trên bản đồ khoa học công nghệ toàn cầu. Nhiều Chủ nhân Giải thưởng VinFuture tiếp tục được vinh danh tại các giải thưởng khoa học danh giá hàng đầu thế giới như Giải Nobel, Giải thưởng Nữ hoàng Elizabeth về Kỹ thuật và Giải thưởng Breakthrough... từ đó cho thấy năng lực nhận diện sớm những công trình có giá trị nền tảng với tương lai nhân loại của VinFuture.

Điển hình như GS. Omar Yaghi (Giải Đặc biệt VinFuture 2021, Giải Nobel Hóa học 2025); TS. Katalin Karikó, GS. Drew Weissman (Giải thưởng Chính VinFuture 2021, Giải Nobel Y học 2023); TS. Demis Hassabis, TS. John Jumper (Giải Đặc biệt VinFuture 2022, Giải Nobel Hóa học 2024); GS. Geoffrey Hinton (Giải thưởng Chính VinFuture 2024, Giải Nobel Vật lý 2024).

PV